

ZOOPHILOLOGICA

Polish Journal of Animal Studies

Nr 5

Tanatos

„Zoophilologica. Polish Journal of Animal Studies”

Nr 5: *Tanatos*

Redakcja naukowa numeru 5

Justyna Tymieniecka-Suchanek, Alina Mitek-Dziemba, Anna Tyka

Współpraca: Paulina Charko-Klekot

Rada naukowa

Andrzej Bereszyński (Instytut Zoologii UPP), Piotr Czerwiński (Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej UŚ), Ewa Domańska (Instytut Historii UAM/Department of Anthropology Stanford University), Andrzej Elżanowski (Wydział „Artes Liberales” UW), Paweł Gusin (Instytut Fizyki Teoretycznej UW), John W.M. Jagt (Natuurhistorisch Museum Maastricht, Holandia), Elena Jagt-Yazykova (Katedra Biosystematyki UO/Saint Petersburg State University), Andrzej Kiepas (Instytut Filologii UŚ), Dominique Lestel (Ecole normale supérieure, Francja), Ramona Malita (West University of Timișoara, Rumunia), Eric W.A. Mulder (Natura Docet Wonderrycck Twente Denekamp, Holandia), Aleksander Nawarecki (Instytut Nauk o Literaturze Polskiej UŚ), Małgorzata Quinkenstein (Zentrum für Historische Forschung PAN, Niemcy), Inna Shved (Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт імя А. Пушкіна, Białoruś), Alfia Smirnova (Moskiewski Uniwersytet Pedagogiczny, Rosja), Tadeusz Sławek (Katedra Literatury Porównawczej UŚ), Włodzimierz Tyburski (Instytut Filologii UMK), **Dobrosława Wężowicz-Ziółkowska** (Instytut Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych UŚ) – **przewodnicząca Rady Naukowej**, Krzysztof Ziarek (Department of Comparative Literature University at Buffalo, USA), Joanna Żylińska (Department of Media and Communications Goldsmiths, University of London Anglia)

Kolegium redakcyjne

Dominika Dzwonkowska (filozofia i bioetyka), Marek Głowacki (sztuka), Dariusz Gzyra (etyka praw zwierząt), Beata Mytych-Forajter (literaturoznawstwo i ekokrytyka), **Alina Mitek-Dziemba (zastępca redaktorki naczelnej)**, Jacek Kurek (historia), **Magdalena Malinowska (pierwszy sekretarz)**, **Dominika Pieczka (drugi sekretarz, redaktorka techniczna ds. serwisu OJS)**, Tomasz Nowak (językoznawstwo), Piotr Skubała (nauki biologiczne), **Justyna Tymieniecka-Suchanek (redaktorka naczelna)**, Dobrosława Wężowicz-Ziółkowska (kulturoznawstwo)

Redaktorzy językowi

Dżulietta Markusik (native speaker, redaktorka tekstów rosyjskich), Alina Mitek-Dziemba (redaktorka tekstów polskich), David Schaffler (native speaker, redaktor tekstów angielskich)

Rada recenzentów

Andrzej Bereszyński (Instytut Zoologii UPP), Mirela Boncea (West University of Timișoara, Rumunia), Grażyna Borkowska (Instytut Badań Literackich PAN), Halina Chałacińska (Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej UAM), Wioletta Jedlecka (Katedra Teorii i Filozofii Prawa UW), Honorata Korpikiewicz (Instytut Filologii UAM), Jacek Lejman (niezależny badacz), Krzysztof Łastowski (Instytut Psychologii UAM), Wojciech Małecki (Instytut Filologii Polskiej UW), Bogusław Pawłowski (Katedra Biologii Człowieka UW), Małgorzata Rutkowska (Instytut Anglistyki UMCS), Adriana Schetz (Instytut Filologii US), Danuta Ślęczek-Czakon (Instytut Filologii UŚ), Jadwiga Tarsa (Instytut Sławistyki UO), ks. Alfred Marek Wierzbicki (Instytut Filologii Teoretycznej KUL), Jarosław Wierzbński (Instytut Rusycystyki UŁ), Zbigniew Wróblewski (Katedra Filologii Przyrody KUL)

Laboratorium Animal Studies – Trzecia Kultura

Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe
Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International

Adres redakcji

Zoophilologica. Polish Journal of Animal Studies
Centrum Dydaktyczno-Naukowe Neofilologii
41-200 Sosnowiec, ul. S. Grota-Roweckiego 5, p. 4.10
tel. (+48) 32-36-40-921, e-mail: redakcja.zoophilologica@us.edu.pl

Spis treści

Od Redakcji	7
Wprowadzenie (Alina Mitek-Dziemba)	9

Artykuły

ZOOFILOLOGIA

PIOTR CZERWIŃSKI: 'Гaды' и 'рыбы' аквариумного отображения (1)	15
--	----

ZOOETNOLOGIA

OLGA KIELAK: Zwiastuni śmierci, żałobnicy i ostatni towarzysze podróży. Zachowania zwierząt domowych w obliczu śmierci człowieka w polszczyź- nie ludowej	35
ANNA NAJDECKA: Stylistyka nagrobków cmentarza dla zwierząt „Psi Los” . . .	47
MAŁGORZATA ROESKE: Stylistyka i społeczna recepcja cmentarza dla zwierząt w Rzędzianach	59
ARKADIUSZ KWIECIEŃ: Zwierzęce cmentarze jako miejsca performansu kulturo- wego	73
DARIUSZ JEDZOK: Znikające pręty. U progu trzeciego wieku ogrodów zoologicz- nych	83

ZOOTEOLOGIA

ALINA MITEK-DZIEMBA: Animal Death and Religion: Revisiting Creaturely Vulnerability, Mourning and Sacrifice	97
--	----

KOGNITYWISTYKA

- SYLWIA CIESIELSKA: Mechanizmy śmierci od komórki do całego organizmu. Próba analogii 119
- MAGDALENA KOZHEVNIKOVA: Żywe – nie żywe: mózgowo organoidy i doświadczenia na zwierzętach 127
- PAWEŁ PASIEKA: Zwierzęta wobec śmierci 135
- ŁUCJA LANGE: Próba podejścia transdyscyplinarnego do żałoby zwierząt. Rozważania o zwierzęcej śmierci – między naukowością a osobistym doświadczeniem 153

LITERATUROZNAWSTWO

- TADEUSZ SŁAWEK: *Man has created death. A Few Reflections on Animals, Humans, and Mortality* 167
- ANNA FILIPOWICZ: Zwierzęcy cmentarz z *Pana Tadeusza*. Mickiewiczowska zootanatologia w świetle wiedzy indygenicznej 185
- ALFIA SMIRNOVA: Животные на заклании (по повести Ивана Шмелева *Солнце мертвых*) 203
- MICHAŁ KISIEL: Aristeus and Thanatos. Samuel Beckett's *Insect Poetics* 211
- JAKUB ORZESZEK: Śmierć muchy. Jedna scena z *Odejścia Głodomora* Tadeusza Różewicza 227
- MONIKA BŁASZCZAK: „Zdychanie” czy „umieranie”? – estetyczny i etyczny wymiar śmierci we współczesnej twórczości dramatycznej. 237
- MAŁGORZATA POKS: Narracje zootanatologiczne jako wyznacznik relacji między osobą ludzką i pozaludzką 253
- ALEKSANDRA URBAN-PODOLAN: Истребление живого как зеркало человеческой души (на материале произведений Валентина Распутина) 265
- KRZYSZTOF WITCZAK: Śmierć małych drapieżców – „zwierzęce” piśmiennictwo Krystyny Kofty 275
- PAULINA RYDZ: Śmierć zwierzęcia w powieści *Timbuktu* Paula Austera 287
- KRISTIAN VAN HAESDONCK: Mia Couto's Postcolonial Epistemology: Animality in *Confession of the Lioness (A Confissão da leoa)* 297

FILOZOFIA

- DARIUSZ GZYRA: O krzywdzie odbierania życia. Głosy wybrane 309

SZTUKA

- MARIA NENAROKOVA: Смерть животных в барочной эмблеме 321

JUSTYNA SCHOLLENBERGER: Sen, śmierć i chart. Doświadczenie pasywności w obrazach Luciana Freuda	333
ANDRZEJ PITRUS: Tego się nie robi kotu, czyli o ciałach martwych zwierząt w sztuce najnowszej	343
PRAWO	
KAROLINA WIĘCKOWSKA: Impresje o godności zwierząt na przykładzie rozwiązań prawnych Szwajcarii	355
MICHAŁ FIGURA, ROBERT W. MYŚLAJEK: <i>Canis lupus politicus</i> – dyskurs polityczny związany z ochroną wilka we współczesnej Polsce	367

Polemiki/omówienia

HANNA MAMZER: Zasłanianie zwierzęcej śmierci. Refleksje na marginesach książek Bernda Heinricha	383
---	-----

Recenzje

ŁUCJA LANGE: Recenzja książki: Barbara J. King: <i>Jak zwierzęta przeżywają żalobę</i> . Przeł. K. Kozłowski. Wydawnictwo Purana, Lutynia 2018	391
DOBROŚŁAWA WĘŻOWICZ-ZIÓŁKOWSKA: CO ₍₂₎ z tą Ziemią? Klimatologiczna misja specjalna. [Recenzja książki: Marcin Popkiewicz, Aleksandra Kardaś, Szymon Malinowski: <i>Nauka o klimacie</i> . Wydawnictwo Sonia Draga & Nieoczywiste, Katowice 2018]	401

Sprawozdania

JOANNA GLINKOWSKA: Totem à rebours	409
MARCIN URBANIAK: Sprawozdanie z X Forum Etycznego <i>Moralny status zwierząt</i>	417

Noty o książkach

BARTŁOMIEJ BOREK: Emocje wpisane w egzystencję zwierząt. <i>Między empatią a okrucieństwem</i> . Red. Eugenia Łoch, Dariusz Piechota, Agnieszka Trześniewska. Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2018 (Publikacja polskojęzyczna, wydana w miękkiej oprawie, 360 stron)	423
--	-----

ANNA CZARNOWUS: Donald Wesling: <i>Animal Perception and Literary Language</i> . Palgrave Studies in Animals and Literature. Cham: Palgrave Macmillan, 2019. 286 pp.	427
DOBROŚŁAWA WĘŻOWICZ-ZIÓŁKOWSKA: <i>Kleur. Colours of Maastricht</i> . Maastricht 2018. Team Programma & Innovatie, Gemeente Maastricht (eds.) (published in Dutch and English, paperback, 116 pp.)	429
Noty o autorach	431